

Čtvrtletník

Jablíčko

časopis sociálních služeb HB

1/2012 ročník 2.

www.ssmhb.cz

Úvodník

Vážení milí čtenáři, v letošním prvním čísle našeho časopisu bych se s Vámi ráda podělila o to, co plánují Sociální služby města Havlíčkova Brodu v roce 2012. Poslání našich služeb je poskytovat sociální služby dle potřeb občanů města s důrazem na individuální přístup, kvalitu a důstojnost.

V roce 2012 plánujeme rozvoj terénní a ambulantní služby, což jsou pečovatelská služba a denní stacionář. Cílem je, aby občané, pokud je to možné, zůstávali co nejdéle v přirozeném prostředí svých domovů za podpory sociálních služeb a svých nejbližších. S tím souvisí zvýšení informovanosti o sociálních službách formou poradenství občanům města v oblasti sociálních služeb, kompenzačních pomůcek a sociálních dávek.

V plánu máme též vylepšení prostředí v okolí domova pro seniory a domu s pečovatelskou službou Na Výšině rehabilitačními herními prvky pro seniory a parkovou úpravou. Navazujeme na rok 2011, kdy se nám podařilo s pomocí zřizovatele vymezit prostor domova pro seniory, instalovat kamery s ohledem na dodržování klidu a pořádku, propojit novým chodníkem domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou a vybudovat nové hřiště na petanque sloužící k aktivitám uživatelům sociálních služeb.

Dalším úkolem ke zlepšení poskytovaných služeb v Domově pro seniory, Reynkova je rozšíření prostor služby domov se zvláštním režimem s ohledem na specifické potřeby uživatelů s demencí a Alzheimerovou chorobou o dva pokoje a zimní zahradu – místnost, kde se uživatelé budou setkávat v rámci aktivizačních programů.

Tento projekt bude realizován v případě přiznání dotace z ROP Jiho-východ, kde tento záměr je již podán zřizovatelem městem Havlíčkův Brod. Rozhodnutí obdržíme v blízké době.

Zaměstnanci Sociálních služeb města Havlíčkova Brodu se též aktivně zapojili do tvorby **Střednědobého plánu sociálních služeb města Havlíčkova Brodu** s cílem vytvořit síť sociálních služeb, ze které si občané města vyberou kvalitní sociální službu šitou na míru dle svých potřeb.

Na závěr bych chtěla touto cestou oslovit čtenáře - pokud potřebujete podporu či radu v oblasti sociálních služeb, volejte na telefonní číslo 569 433 757, pište na e-mail ssmhb@ssmhb.cz - rádi Vám poradíme, jak se orientovat v mnohdy obtížné životní situaci.

Přeji Vám krásné jarní dny a hodně sluníčka!

Magdalena Kufrová, ředitelka

Vážené čtenářky, milí čtenáři,

vážím si toho, že jsem byla požádána o to, abych napsala krátký pozdrav do tohoto vydání vašeho časopisu, který svým obsahem oslovuje nejen ty dříve narozené. Rok se s rokem sešel a časopis Jablíčko může s hrdostí oslavovat své první narozeniny. Na stránkách časopisu se za ten rok objevila celá řada informací o sociálních službách, rad, jak si počínat v některých životních situacích, pozvánek na kulturní, sportovní i společenské akce, ale zejména řada vašich vzpomínek,

podnětů a přání. Byl to rok úžasně práce redakce, redakční rady a všech těch, kteří se na obsahu časopisu podílejí svými příspěvky a nápady.

Časopis se pro čtenáře stal takovým pravidelným okénkem do života seniorů v našem městě, rádcem pro jejich spokojenější život, ale i exkurzí do vzpomínek na dobu již dávnou uplynulou, kterou mnozí znají jen z knížek a starých fotografií.

Vydávat časopis, shánět informace, psát příspěvky a jít s vlastní kůží na trh je věc, kterou mohou zvládat jen ti odvážnější z nás. A pokud k tomu najdou odvahu lidé

ve vašem věku, nezbyvá mi než před vámi hluboce smeknout a poděkovat za vaši práci.

Rok 2012 byl vyhlášen Evropským rokem aktivního stárnutí a mezigenerační solidarity a jeho cílem je zejména udržování aktivního způsobu života starších lidí a jejich větší zapojení do společnosti. Váš časopis je opravdu dobrým příkladem toho, jak to může v praxi vypadat. Přeji redakci Jablíčka i jeho čtenářům, aby i ten rok druhý byl stejně úspěšný a dobrý a aby se na jeho stránkách objevovaly jen zprávy dobré, veselé a plné optimismu.

PhDr. Ivana Štrossová

Ohlédnutí za loňským rokem

Při vzpomínce na celý uplynulý rok mě napadá spousta věcí. Jak soukromých, tak pracovních a spousty zážitků, které mi zřejmě utkví v paměti. Kdybych chtěla napsat všechno, o čem si myslím, že stojí za zmínku, nestačilo by mi asi celé jarní vydání našeho Jablíčka.

V minulém roce jsme se s našimi klienty zúčastnili sportovních her ve Světlé nad Sázavou, pěvecké soutěže v Humpolci, koncertu dechové hudby v Havlíčkově Brodě a i veletrh poskytovatelů sociálních služeb naši klienti rádi navštívili. Všechny tyto akce proběhly mimo naše zařízení, a proto našim obyvatelům patří velký dík za účast a za zájem, který projeвили.

Nesmíme zapomenout i na akce v našem zařízení. Velký úspěch měl Cirkus Berousek, který nás nečekaně navštívil, dále naši Perknovští muzikanti a jejich dechovka, která našim klientům udělá vždycky radost. Měli jsme pozvaných spousty hostů, školek a škol, zajímavých ukázek a zábavných programů a myslím, že si každý klient přišel na své a mohl si z bohaté nabídky vybrat právě ten svůj šálek kávy.

Zdena Lehmannová, terapeutka

Senioři zkusili na vlastní kůži hluboký mráz

Klienti havlíčkobrodského Domova pro seniory, Reynkova absolvovali v rámci projektu **Mrazíme těla, hřejeme srdce** na konci minulého roku pobyt v kryokomoře, místnosti, ve které je teplota mínus 120 stupňů Celsia. „Léčba mrazem má největší účinky u dvou skupin lidí. Jednou jsou sportovci a druhou právě senioři. Došli jsme k závěru, že právě oni jsou navíc i potřební, a proto od nás dostali možnost zkusit kryoterapii na vlastní kůži zdarma,“ vysvětluje motivaci k organizaci akce provozovatel Kryocentra ve Žďáře nad Sázavou Pavel Vávra. Senioři navíc nedostanou jednorázový pobyt, ale mohou přijít opakovaně, aby byla terapie co nejprínosnější.

Na začátku čekalo seniory malé uvítání s vysvětlením, co všechno je čeká. Pak už následovalo převlečení a instruktáž, jak se v komoře chovat. Jako první šla na řadu ředitelka Domova pro seniory, **Magdalena Kufrová**, a jedna z jejích klientek, **Marie Rohlíková**. „Nejdřív jsem cítila velkou zimu, ale asi po minutě jsem si zvykla a to jsem strašně zimomřivá,“ smála se po výstupu z komory paní Rohlíková. „Ale dobré to bylo. Jsem astmatička a musím říci, že se mi tam dýchalo lépe, než teď tady venku. Šla bych klidně znova,“ doplnila své pocity paní Marie. Podobně reagoval také **Miloslav Felix**: „Ze začátku jsem se tam klepal zimou. Ale pak už bylo dobře. Teď mám navíc mnohem lepší náladu.“ Pan Miloslav tak přesně vystihl jeden z účinků kryoterapie, a to je bezprostřední vyplavování hormonů štěstí do krve. „Kromě toho má kryoterapie pro seniory prospěšné účinky ještě třeba na pohybový aparát, tlumí také bolest. Těch blahodárných účinků je celá řada,“ popisuje efekt kryoterapie lékař Pavel Vávra. Při březnové návštěvě do Kryokomory zavítala i klientka pečovatelské služby **paní Pavlíčková**. „Strach jsem vůbec neměla, ale pro jistotu jsem se rozloučila se všemi známými, kdybych to náhodou nepřežila,“ dodává s úsměvem.

Klienti brodského domova nebyli v Kryokomoře naposledy. „Určitě jsme nechtěli jen jednorázově nabrat seniory. Mohou se k nám zase vrátit, když už tady ta komora je, tak na ní přece nebudeme koukat, jak je vypnutá,“ shrnuje na závěr Vávra.

Autor: redakce, foto: Deník/Libor Plíhal

Zvukové knihy jsou pomocí nejen pro seniory

Slábnoucí zrak či jiné zdravotní obtíže nás mohou přivést do situace, kdy se pro nás četba knih stává velmi obtížnou či dokonce nemožnou. O to horší je v případě, pokud nám četba byla příjemným a vyhledávaným koníčkem. S knihami se však nemusíme loučit ani v této situaci. Krajská knihovna Vysočiny (KKV) v oddělení specializovaných služeb nabízí, kromě výpůjček klasických knih i knihy zvukové.

Co si pod pojmem zvuková kniha představit? Jedná se o magnetofonové kazety a dnes zejména CD, na kterých je načtena nezkrácená verze knihy. Pro zajímavost uvádíme, že mezi nejznámější hlas zvukových knih patří hlas paní **Hedy Čechové**, která byla významnou osobností českého hlasatelství a konferenciérství v 50. a 60. letech 20. století. Po roce 1968 byla donucena z politických důvodů opustit Československou televizi a živila se právě namlouváním magnetofonových kazet pro nevidomé.

Ve fondu KKV se nachází přibližně **dva tisíce titulů zvukových knih**. Najdeme zde literaturu nejrozličnějších žánrů jako jsou pohádky, povídky, cestopisy, detektivky, životopisy, fantasy, romány pro ženy, historické, dobrodružné a jiné.

Pro podrobnější informace se můžete obrátit přímo na oddělení specializovaných služeb KKV nebo na zaměstnance Domova pro seniory. Těšíme se na všechny nové čtenáře/posluchače zvukových knih.

Michaela Vrběcká, Krajská knihovna Vysočiny

Rok 2011 mýma očima

Jaký byl uplynulý rok v našem domově? Otázka pro každého z nás stejná, odpovědi různé...

Během uplynulého roku proběhlo v domově mnoho zábavných, sportovních, kulturních a jiných akcí, mnoho návštěv bylo u nás a na mnoha návštěvách a akcích jsme byli my. Každá akce nás obohatila a dala nám něco navíc.

Hned po začátku roku jsme začali pracovat na čtvrtletníku **Jablíčko**. Články, které píšeme, jsou naše vzpomínky, postřehy, mají své nedostatky, ale jsou psány v dobrém úmyslu.

Čtení **Janky Brücknerové**, to jsou taková pohlazení na duši, jsou to návraty do minulosti, smích a někdy i slza v oku. **Muzikoterapie** je taky takové naše potěšení a nikomu nevádí, že někdy zazní nějaký ten falešný tón. Mimochodem jsme byli na pěvecké seniorské soutěži v Humpolci Karuzošou a skončili jsme třetí. Panu Vencovskému děkujeme za trpělivost, kterou s námi má. **Tanečky** s paní Hlouškovou také probíhají ve veselém duchu, nejvíc se nasmějeme, když nám to nejde a nevíme jak dál. Paní Dvořáková si při **trénování paměti** někdy vymyslí docela zabíračky, ale ta radost, když to někdo uhodne je nepopsatelná. Každý měsíc máme **narozeninový klub** a oblíbení perknovští muzikanti k nám jezdí rádi zahrát. **Děti ze školek** k nám přicházejí a zpestřují pobyt v domově písničkami, hrami, pohádkami, zkrátka tím, co dovedou. Paní Laštovičková se svými děvčaty, mistryněmi světa **hry na harmoniku**, nás taky občas potěší.

Na Květnou neděli k nám přišla paní poslankyně **Jana Fischerová** a bylo to hezké posezení s povídáním o Svatém týdnu, zvycích a o Vzkříšení. Přijel za námi i pan ministr **Drábek**, pan místostarosta **Ivan Kuželka**, který k nám chodí častěji a kterého se ptáme na problémy sociální politiky. Několikrát jsme jeli na **výlet do okolí**, možnost jet měli i vozíkáři.

Byli jsem opět pozvaní na soutěž do domova ve Světlé nad Sázavou **Cirkus bude**, ze které jsme si pro náš domov dovezli první místo. V Římě byl nově vysvěcen královéhradecký biskup **Jan Vokál**, který odsloužil několik mší i v naší kapli. Z partnerského města **Brielle** nás přijeli obdarovat tamní zastupitelé a přivezli nám hru, která se jmenuje šoulená a kterou už jsme několikrát vyzkoušeli. Krásné **sportovní odpoledne** i s občerstvením nám připravili pracovnice terapie. Na malém prostoru v jídelně nám předvedli krásné ukázky tři členové cirkusové rodiny **Berousků**, až se nám tajil dech a báli jsme se o ně.

Grilování už patří k samozřejmostem a obyvatelům opečená klobáska chutná, jako kdyby týden nejedli. **Vaření na kuchyňkách**, to je záležitost někoho z pracovní terapie a několika obyvatelek domova, které bramboráčky či lívance rády usmaží a ještě raději vidí, jak přijdou k chuti konzumentům. Jarní i podzimní **Trhy řemesel**, kde se prodávají výrobky z našeho domova, vloni potrápily zimou naše pracovnice terapie, které tam celý den prodávaly výrobky.

Na jaře nám domov umožnil zúčastnit se desátého výročí **Stamicových slavností** v Chrámu Svaté rodiny. Byl to krásný zážitek, hrál festivalový orchestr Jana Václava Stamice. Byli jsme také v kulturním domě Ostrov, kde hrála jihočeská kapela **Babouci**. Celodenní ložský výlet byl naplánován na konec října **do Znojma**. Počasí bylo krásné, prohlídka chrámu Svatého Mikuláše nádherná a hlavně šťastný návrat domů bez úrazu. V létě u nás byla instalovaná výstava **Šťastné stáří očima dětí**, a to jak kreslenými obrázky, tak psanými úvahami.

Měla zde přednášku paní i paní doktorka Kabrdová, která nám zajímavě vyprávěla o problémech, Navštívil nás také pan doktor Novotný, dětský psycholog a kreslil

obrázků starého Havlíčkova Brodu, které jsou pověšeny v našem domově.

Slavili jsme **deváté výročí otevření našeho domova**. Přišel pan starosta Jan Tecl, který je zde častým hostem i pan místostarosta Ivan Kuželka. Dopoledne probíhaly soutěže, přijeli hosté z jiných domovů a družstvo našeho domova zaslouženě získalo první místo. Hodně našich obyvatel odešlo tam, kde už nikoho nic nebolí ani nemá trápení. S některými jsme se rozloučili jako s dobrými přáteli s jejich rodinami, na některé jsme si vzpomněli aspoň v myšlenkách či modlitbou.

Byli jsme pozváni na **tradiční zdobení vánočního stromku** na náměstí. Krásná atmosféra, náměstí plné lidí, koledy zazpívali zpěváci z Prahy. Po odpočítání vteřin se rozsvítil strom města i vánoční výzdoba na celém náměstí a pak začal advent, doba rozjímání, zamýšlení a vzpomínek. Štědrovečerní večeře, sváteční božíhodový oběd, nostalgická atmosféra, trochu odlišná než jindy, předsilvestrovské posezení s hudbou, občerstvením a dobrou náladou.

A co nakonec, snad poděkování kuchařům. Říká se, že nežijeme pro to, abychom jedli, ale když nám uvaří dobré jídlo, které by podali i své rodině, my si pochutnáme a jim poděkujeme, protože víme, že jim na nás záleží. Dík patří i pracovním terapeutkám, mají mnoho práce s organizací a uspořádáním všech akcí v domově. Dík patří i všem paním uklízečkám, děvčatům z prádelny, pomocnému zdravotnímu personálu, sociálním pracovnícím, údržbářům, administrativním pracovnícím i paní Kufrové, které pokud se na ně s čímkoliv obrátíme, neodmítnou pomoci. I našim recepčním patří dík, počítají a sledují ovečky, aby se nějaká nezatoulala a počet stádečka souhlasil.

Irena Trnková
příspěvek pro kroniku
redakčně zkráceno

Škola základ života: Prázdniny na vsi. Z Prahy hurá na Vysočinu!

Po ukončení první třídy jsem byla na prázdninách u babičky z ma-minčiny strany. Maminka musela zůstat v Praze

Otec mne dovezl na Vysočinu do malé vesničky Kouty pod vrchem Melechovem. Nádherná krajina, hodně lesů, rybníků, luk a malých políček na stráních. Velice mne bavil život na vesnici. Chodila jsem také bosa s bratranci pást krávu, kozu, husy. Naučila jsem se krmit slepice, králíky, sekat trávu srpem. Vedle v hospodě se konala každou sobotu a neděli taneční zábava. Hrála místní kapela, při které se nejen tancovalo, ale i zpívalo.

Bylo tam veselo, děti sice dovnitř nesměly, ale vše jsme pozorovaly okny. Když bylo po práci a pěkné počasí, scházela se chasa na návsi pod nádhernou starou lípou. Až k babičce do světnice byla odtud slyšet harmonika, zpěv a smích. Prosila jsem babičku, že bych také ráda šla mezi ně. Babička mně to nedovolila, že jsem ještě malá, a tak jsem si v duchu přála, aby mně už bylo alespoň patnáct let.

Místní pan ředitel pětileté školy znal všechny děti i jejich rodiče včetně mě. Učil moji maminku i ostatní její sourozence a od někoho z rodiny se dozvěděl, že jsem chodila do baletu. Když jsme jako děti pásly naše husy nedaleko školy, pan ředitel si chodil s námi popovídat. Mluvil s námi o všem možném a najednou mě vyzval, abych předvedla, co jsem se v baletu naučila. To mne velice potěšilo a před všemi přítomnými jsem roztočila své baletní umění na prašné silnici vedoucí do polí. Pan ředitel mě pochválil a začal tleskat. K tomu se přidaly i ostatní děti a nezvyklý rámus asi vyděsil husy a ty začaly kejhat. "Vidíš, ty tě také chválí," podotkl pan ředitel.

Prázdniny skončily a já jsem se odpočatá a plná nových dojmů a zážitků, které jsem v Praze neměla, vrátila domů.

Krásný vzhled, je na ten boží svět.

*Ty modravá hory,
v hájích pěvců sbory,
rozkošné roviny,
města, dědiny.*

*Spanilá jsi vlasti má,
mé srdce ti plápolá,
tobě sláva, vlasti milená.
Přes ty háje, přes ty hory,
písně naše ať hlaholí,
po vlasti a po jejím okolí
písně naše ať hlaholí.*

Příprava do druhé třídy

Po příjezdu z prázdnin jsem měla ještě několik dní na přípravu do druhé třídy. Nakoupili jsme s maminkou všechny potřebné učebnice a sešity. Sháněla jsem se po zástěrce, kterou jsme byli povinni nosit jako stejnokroj.

Byla z listru, materiálu tmavomodré barvy, který se nemačkal. Zástěrka se zapínala vzadu na tři knoflíky a zajistila vázačkou. Vpředu byla na každé straně kapsa. Škola dbala nato, abychom si byly všechny rovné v oblékání, aby se žákyně ze zajištěných rodin nepovyšovaly nad ostatními a maminky se nepředháněly v parádění svých dcer. Mělo to velký výchovný význam. Zástěrky jsme nosily ještě ve čtvrté třídě. Rodičům, kteří nemohly zástěrku pořídit, škola zapůjčila.

Ještě mně chyběl zápis do baletu. Maminka šla se mnou, neboť byla

před přijetím povinná lékařská prohlídka, kterou jsem předtím neprošla. Pan doktor mne prohlédl a prohlásil, že moje přijetí do druhého ročníku zamítá. Maminka na něj užasle hleděla. Protestovala, že jsem v prvním roce byla úspěšná a pochválena, že mě balet velice těší, jsem pohybově nadaná a bude to pro mne veliká rána a zklamání. Natahovala jsem moldánky, v očích mi tekly slzy. Ale pan doktor byl neoblomný, prohlásil, že si na sebe nebere zodpovědnost za můj zhoršený zdravotní stav.

Maminka se zeptala, jaký zdravotní stav, vždyť dcera není nemocná. Maminko, prohlásil pan doktor, vaše dítě je podvyživené! Odešly jsme s nepořízenou. Když maminka verdikt lékaře sdělila vedoucí kurzu, ta krčila rameny.

Doporučila, že hned vedle v sále se provozuje rytmika a šla tam s námi mě přihlásit. Tak jsem chodila do rytmiky.

Doma se otec ptal, jak jsme pořídily v baletu. Velice se rozhněval, že má dceru úředně prohlášenou za podvyživenou. Naplácal mě prvně v životě na zadek. Jistě ze vzteku a snad si také myslel, že tento výchovný prostředek mi dodá chuť k jídlu.

Bohužel se tak nestalo. Místo podvyživená jsem doma dostala přívlastek vyžle.

Asi to znělo lépe a to po celou obecnou školu.

Věra Niklová

Pokračování v příštím čísle...

NOVINKY Z DOMOVINKY

Dobrý den, vítáme vás, nám říká každý den paní pečovatelka, která nám pomáhá vystoupit z auta, doprovází nás do šatny a odtud do společenské místnosti. Tam jsme uvítáni jak vzácní hosté v Číně, dobrým, horkým šálkem čaje. U nás se dbá na pitný režim. Když jsme již přítomni všichni, seznámí nás paní pečovatelka se články z denního tisku. Přečte nám zajímavosti ze světa, zprávy z jednání a chystané novinky z vlády. Nejvíce nás však zajímá, co se děje v našem městě. Při zprávě o stavebních pracích ve Staré radnici, kde je Krajská knihovna, nám připomeneme slavnostní předání nově zrekonstruovaného

Havlíčkovu náměstí našim občanům včetně části Dolní ulice a ulice Svatovojtěžské. Nyní je náměstí moc pěkné. Také jsme se dozvěděli, že po generálních opravách budovy bývalé základní školy Rubešova byla do objektu nyní přestěhována veškerá činnost Domu dětí a mládeže, který město nabízí k prodeji. Pozastavili jsme se nad osudem Kulturního domu Ostrov. Ten nutně potřebuje opravu a nejsou na ni peníze. Pro spoluvlastníky KD je to velmi citlivá a komplikovaná záležitost. Tato zpráva vyvolala v našem kolektivu horlivou diskuzi. Shodli jsme se i s našim vedením

na tom, že i za této situace bude hlavní zajistit všechny akce, které tam byly dosud konané. Především konání Podzimního knižního veletrhu, který naši klienti každoročně navštěvují. Knize dávají přednost i v dnešní době internetu. Některé klientky se rozhovořily a zavzpomínaly na dobu svého mládí. Na dobu, kdy jsme se v KD zúčastňovaly plesů v dlouhých róbach. Jak jsme se při krásném valčíku vznášely v náručí svého milovaného hochy okouzlené atmosférou plesu. Kde ty časy jsou...

Byli jsme velmi potěšeni, když naše pozvání do Domovinky přijal vikář římskokatolické církve Havlíčkova Brodu Pavel Hroznata Adamec. Úvodem nás seznámil se svým životem a dlouhou cestou předtím, než se rozhodl pro studium v semináři na kněze. Toto poslání si vybral po zralé úvaze. Farnost má velikou a vyžaduje hodně osobního času. Ničeho však nelituje. Pracuje s velkým nasazením. Na setkání přišli i věřící z Domova pro seniory a rozvinula se i diskuze nejrozličnější témata. Jak věřící víra posiluje nebo jak lépe snáší nezdary a nemoci, které život přináší... Setkání velice kladně hodnotili věřící i nevěřící a na závěr byl pan vikář požádán o

navštívení v budoucnu.

Nedávno byla doba Masopustu a před Škaredou středou nás navštívily děti v masopustních maskách ze sousední základní školy Nuselská. Bylo to pro nás překvapení, protože jsme je nečekali. Děti nám předvedly masopustní pásmo písní a básniček. Na dětech bylo vidět, že se v této úloze přímo vyžívají a také se baví. Odměnili jsme je velkým potleskem a na oplátku jsme od nich dostal sluníčka z těsta. Přislíbily, že nás opět při nejbližší příležitosti navštíví.

Už se na ně moc těšíme, stejně jako na každý další den, který společně strávíme v Domovince. Budeme si zase číst nejen noviny a časopisy, ale i beletrii. Těšíme se, že budeme mít možnost seznámit se se Sborníkem Karel Havlíček Borovský od autorů Aleše Římana a Hynka Bouchla, který byl vydán na konci loňských oslav Havlíčkových výročí. Zaregistrovali jsme, že se k nám vrací duch Karla Havlíčka Borovského. Je dobře, že město na své významné občany pamatuje.

Budeme dál posilovat tělo i paměť, budeme si dál hrát na výtvarníky, budeme si zpívat, budeme se spolu smát... Tak nashledanou zase zítra, milí přátelé, pod křídly našich obětavých pečovatelek.

Věra Niklová

Významná výročí v 1. čtvrtletí 2012

Do prvního čtvrtletí roku 2012 spadají některá více méně zaokrouhlená výročí významných osobností, například 150 let od smrti spisovatelky Boženy Němcové, 100 let od narození želivského opata Víta Tajovského a 140 let od narození německobrodského povídkáře Josefa Jahody.

Barunčino tajemství

V sobotu 21. ledna 2012 uplynulo 150 let od úmrtí významné české spisovatelky vrcholné fáze českého národního obrození Boženy Němcové. Život a dílo této básnířky, sběratelky a upravovatelky národních pohádek a pověstí, autorky národopisných črt a obrazů ze života, četných povídek i vzpomínkové knihy Babička jsou natolik známé naší veřejnosti, že nechci suplovat učebnice literatury, ale zaměřím se raději na méně publikované bádání o původu spisovatelky, i když ani toto téma některým sečtějšíším čtenářům Jablíčka není asi zcela neznámé.

Někteří literární badatelé se totiž domnívají, že Barunka Panklová, pozdější spisovatelka Božena Němcová, by mohla ve skutečnosti být nemanželskou dcerou nejmladší sestry vévodkyně Zaháňské – Dorothea a že manželům Panklovým byla svěřena do výchovy jako jejich údajná dcera, aby se zamezilo společenské ostudě.

Tuto domněnku podporují:

1) Nejasnosti kolem dalo Barunčina narození: Ve vídeňské matrice je uvedeno jenom datum

jejího křtu 5.2.1820. Vzhledem k tomu, že v tehdejší době se křest konal zpravidla den po narození, soudilo se, že se Němcová narodila 4. února 1820. Tento den se tedy uváděl jako oficiální datum spisovatelčina narození. Je však mnoho důvodů domnívat se, že zápis je zmanipulovaný a že ve skutečnosti byla Barunka o několik let starší. Ve společnosti oficiálně stejně starých dětí působila jako mnohem starší, fyzicky i emocionálně vyzrálejší. Ve školních matrikách byl učiteli jako rok narození uváděn 1818 nebo častěji 1817. Nabízí se otázka, zda zmanipulované datum narození nemělo sloužit k zamlžení skutečnosti.

2) Bylo zjištěno, že **Dorothea skutečně porodila nemanželské dítě**. Jako nejpravděpodobnější datum porodu je uváděn začátek února 1816. Že by se Barunka narodila už 1816? Že šlo skutečně o ni, není ovšem prokázáno.

3) **Nápadná podobnost fyzická, ale částečně i povahová** s Dorotheou. Obě ženy měly vysokou, hezkou postavu, krásné černé vlasy, velké hluboké oči, podobný nos, vysoké, široké čelo, mírně vystouplé lícní kosti. Obě se vyzna-

čovaly šarmem, ostrovtipem. I Dorothea ráda a hodně psala. Naopak mezi Němcovou a jejími oficiálně uváděnými rodiči Janem Panklem a Terezií Panklovou podobnosti, které by svědčily o pokrevní příbuznosti, téměř nejsou.

4) **Chladný, nesrdečný, nemanželský vztah** Terezie Panklové k nejstarší dceři.

5) **Nadstandardní zájem ratibořického panstva** o Barunku a určité výsady, kterým se těšila. Měla například volný přístup do zámecké knihovny, po dva roky docházel z České Skalice učitelský mládenec Purm do Ratibořic, aby ji soukromě vyučoval. I tříletý výchovný pobyt na zámku v Chvalovicích, který také patřil kněžně Zaháňské, se asi uskutečnil z rozhodnutí kněžny.

Jde pouze o domněnky dosud přímo nepotvrzené. Ať už ale tyto domněnky o původu **Boženy Němcové** jsou pravdivé či nikoli, nic to nemění na jejím významu a na hodnotě jejího díla. Božena Němcová zůstane přední spisovatelkou českého národního obrození a její knihy budou nadále zdrojem moudrosti a vyjádřením sympatií k dobrým lidem a lásky k naší vlasti.

Nelehký život opata Tajovského

V sobotu 3. března tohoto roku uplynulo 100 let od narození **Víta Bohumila Tajovského**, opata želivského kláštera. Narodil se v roce 1912 v Klanečné u Němčického (nyní Havlíčkova) Brodu. Studoval na brodském gymnáziu, kde v roce 1931 maturoval. Vystudoval teologii a v roce 1937 byl vysvěcen na kněze. Od roku 1934 byl členem řádu premonstrátů. Stal se archivářem a knihovníkem v želivském klášteře a učitelem náboženství, filozofie, latiny a dějepisu na gymnáziu v Humpolci. V roce 1948 se stal opatem želiv-

ského kláštera. Už dva roky poté byl zatčen a odsouzen v zinscenovaném procesu s řeholním představenstvem na 20 let ztrestán káznice za **velezradu, vyvědačství a organizování ozbrojeného převratu**. Byl vězněn na Pankráci, ve Valdicích, Mírově a Leopoldově. Ve vězení strávil jedenáct a půl roku. Propuštěn byl až v rámci amnestie. Po propuštění pracoval jako lesní dělník, topič a podnikový archivář. Nesměl, až na krátkou výjimku v letech 1968-69, vykonávat kněžské povolání ani žádnou veřejnou funkci. I po propuštění byl

stále sledován a obtěžován státní bezpečností. Roku 1971 odešel do invalidního důchodu. Teprve po listopadu 1989 se mohl znovu vrátit jako opat do Želiva. Byl okresním předsedou Konfederace politických vězňů v Havlíčkově Brodě. V květnu 1993 mu byl udělen čestný doktorát humanitních věd na Univerzitě svatého Norberta v USA. Roku 1996 obdržel z rukou prezidenta republiky **Řád T. G. Masaryka**. Zemřel 11.12.1999, pohřben je Želivě.

Stránku připravil Jaroslav Vaněk

Srdce Vltavy

Na konci 40. let minulého století jsme se přistěhovali na Šumavu. Nemělo by to být dlouhé povídání, jen krásná stará vzpomínka. Kdybych se nenarodila v jiné překrásné zemi, přála bych si, aby má kolébka stála právě na Šumavě. Bydleli jsme v osadě Ovesná a malý kousek od našeho domku tekla klidná, široká Vltava. Do měšťanské školy v Horní Plané jsme jezdili ze železniční stanice Želnavy. Jezdilo nás asi deset z Nové Pece, Ovesné, Černého Kříže. Ráno jsme museli vstávat ve 4 hodiny, k vlaku jsme to měli všichni daleko. Do školy jsme přicházeli velice brzo a školník nás nechtěl pouštět dovnitř, a tak jsme v zimních měsících se chodili „ohřát“ do hornoplanského kostelíka. Teplé oblečení jsme neměli, a v kostele na nás aslepoň nefoukalo. Všichni ve třídě jsme byli děti přistěhovalců a neznali jsme okolí. O

polední přestávce jsme chodívali na procházky kolem Plané. Na nejvyšším kopci nad městem stál pomník Adalberta Stiftera, básníka a spisovatele, který se v Horní Plané narodil. Shlížel na město, krásným údolím se díval pod městem na řeku Vltavu a dál do krajů kopcovitých. Možná dohlédl až na vrch Plechý, který je přes 1300 metrů vysoký. Pod horou je ledovcové 140 metrů hluboké Plešné jezero. Když jsem se po více jak šedesáti letech vrátila na ta místa, pomník už dávno přerostly a zakryly stromy a básník už na město ani nevidí. Už je všechno jinak, známá, milá místa nejsou k nale-

zení. Schwarzenberský kanál, kterým se tehdy plavilo dříví z hor, je dnes zarostlý křovím a kdybych u něj stokrát nebyla, dneska bych ho nenašla. Chodili jsme i na jiná místa za Horní Planou, směrem na Pernek a Želnavu, po pravé straně kopce, nalevo údolí a všude kolem jenom pastviny.

V údolí tekla řeka Vltava. Ačkoliv jí nic nebránilo v cestě, utvořila tam nádherný meandr v podobě srdce. Bylo to Srdce Vltavy a výletníci na ta místa jezdili jen právě kvůli tomu krásnému srdci. Bohužel asi v roce 1958 byla vybudovaná Lipenská přehrada a její vody navždy ve svých hlubinách skryly krásné srdce. Dnes žije už jen málo pamětníků, kteří ta místa znali. Před několika lety pan doktor Čáslavský, milovník a hledač ztraceného času, v televizním pořadu ta místa ukázal. Připomněl mi to. Ale i tak po celá dlouhá léta ve vzpomínkách ta místa mám.

Irena Trnková

Marie Matragi

Psal se rok 1939 a 14. března z naší vesnice, kde byla velká četnická stanice, odjížděli poslední čeští četníci. Při té příležitosti známý četník dal mému tatínkovi svůj zimní plášť. Den nato už ve stanici úřadovali četníci maďarští. Uběhl čas, začala jsem chodit do školy a tatínek musel narukovat na frontu. To už jsem chodila do druhé. třídy a my, děvčata, jsme v zimě nosily místo kabátů vlnáky. A tak se moje maminka Marie, která nebyla vyučená švadlena, ani neměla šicí stroj, rozhodla, že mi ušije z darovaného pláště zimní kabát. Odvahu měla velikou, děkuji jí nahoru, ale zkušenosti žádné. Moc jí děkuji i za rozpíchané prsty, přešívala to vojenské sukno v ruce. A kolik těch stehů bylo na kabát potřeba! Dnes by se módní návrháři podívovali nad tím, co

maminka ušila. Co se týče délky i šířky, byl kabát ve všech směrech maxi. Silnou stránkou nebyla ani souměrnost, jedna kapsa byla hodně vpravo a jedna zase dost vysoko. Kousal, ale hrál a já si libovala, jak je mi v něm teplo.

Jak už to bývá, tak na četnickou stanici někdo nahlásil, že mám kabát z vojenského pláště. Přišli k nám dva maďarští četníci a že musí kabát na základě udání zabavit. Maminka prosila, já brečela a prosila, aby mi kabát

nebrali. Nakonec se ten starší slitoval a poradil, abychom kabát obarvily, aby nebylo poznat, že je z vojenského sukna. Maminka tedy koupila černou barvu a pustila se do barvení. Jenže jsme neměli dost velký hrnec, do kterého by se kabát vešel. Takže hrnec byl malý, vojenské sukno po namočení ztvrdlo a jak se maminka snažila kabát obracet a v hrnci s ním manipulovat, docílila toho, že po obarvení můj milovaný vyblečený kabát hrál všemi barvami. Přesto mě další tři zimy hrál a vůbec mi nevadilo, jak vypadá. Moje maminka, která se už na mě mnoho let dívá shora, ani neví, že byla průkopnicí a propagátorkou maskáčů, které jsou dnes v módě a nebojím se říci, že avantgardního umění v odívání.

Irena Trnková

SMYSL ŽIVOTA: Někdy musí člověk brát, aby mohl později dávat

Mnoho lidí pátralo po smyslu života, proč vlastně žít. Mnoho lidí se ale zrnka smyslu nedopátralo. Proto si každý hledal náhražky, někdo hledal smysl života v pomíjivých věcech, jako peníze, nebo vysoký životní standart, úspěch, či moc. Nutno přiznat, že jsem patřil k takovým lidem, peníze jsem si uměl vydělat, pracoval jsem nejdříve na preferovaném pracovišti, díky čemuž jsem měl i relativní možnost cestovat. V době, kdy moji spolužáci končili „vejšku“, jsem byl dobře zajištěn-měl jsem svůj byt, auto a tak vysoký plat, že se o něm mým spolužákům mohlo jenom zdát. Život ale není jen o přežívání, byť i ve zlaté kleci. Dlužno podotknout, že jsem se smyslem nezabýval, přesto, že jsem byl dosti sečtělý.

K mému duchovnímu osvícení došlo na místě, kde by to seriózní člověk nejméně čekal, a sice na protialkoholním léčení. Původně jsem se tam přihlásil proto, abych měl polehčující okolnost u soudu; způsobil jsem totiž v „opivněném“ stavu dopravní nehodu, naštěstí bez následků. Léčbou se nebudu zabývat, ale tam jsem o sobě zjistil, že mám nadání pomáhat lidem. Po léčbě jsem šel na zasedání místního Klubu lidí usilujících o střídavost, a od roku 1986 jsem dělal jeho předsedu. Šel jsem si za svojí vizí, kterou stále uplatňuji. On je rozdíl někam chodit, a někam chodit rád. Díky tomu náš klub přežil krizi, která zničila hodně klubů, a stal se jedním z nejlepších klubů v celém tehdejší Československu. Před listopadem 1989 zde byla poměrně dobrá síť AT poraden, záchytek, a možností doléčování. Netvrdím, že bylo všechno zlaté, ale problémy se stabilizací abstinence byly dostupnější. V roce 1987 jsem se seznámil s docentem Skálou, legendou a zakladatelem československé adiktologie (nauky o závislostech). To jsem nevěděl, že u něj budu studovat, a že budu jedním z mála lidí, kteří si s ním budou moci tykat. Kdo měl

oprávnění si se Skálou tykat? Pouze ten, kdo pomáhal jiným závislým a abstinovat 10 let. Přesto, že jsem řádně dokončil výcvik laických terapeutů, mohl jsem si tykat s docentem Skálou až na celostátním srazu abstinentů v Červeném Dvoře v roce 1996. Doléčoval jsem se pravidelně, a na několika motivačních léčbách jsem se setkal i s doktorkou Javorskou, o které budu vyprávět později. K doplnění svého psychoterapeutického vzdělání jsem začal v roce 2001 dělat pětiletý výcvik. Bohužel jsem se zpozdlil, neboť jsem těsně před zahájením výcviku podstoupil operaci očí. Něco jsem se naučil, což se mi hodilo při povodních v roce 2002, kdy jsem pracoval jako dobrovolník při odstraňování škod. Mnohokrát jsem povzbuzoval jednak své spolupracovníky i oběti povodně. Jelikož se práce nebojím, a práce ve škodlivém prostředí mi nevadila, tak jsem si v partě dobrovolníků získal oblibu, a také přezdívku, kterou dodnes používám jako svůj umělecký pseudonym- **Zdenda Hláška**.

Bohužel neštěstí nechodí po horách, ale po lidech, tak jsem se 30. června 2004 psychicky zhroutil-tělo už nezvládlo tento záprah. Nebyť doktorky Holendové, která mě doslova dokopala k obvodní lékařce, asi bych už nežil. Můj stav se ale nelepšil, tak jsem byl nucen nastoupit léčbu na psychiatrické léčebně. Nutno přiznat, že jsem se na léčbu příliš netěšil, psychiatrie patřila mezi divadla, která jsem nechtěl o vánocích navštívit. Jelikož jsem měl pověst pacienta, který se řádně doléčuje, byl jsem dán na oddělení 6A. Tam jsem se dozvěděl, že na pavilonu 10 se bude konat vánoční besídka, a že by bylo dobré, abychom také na besídku něčím přispěli. Protože jsem uměl skládat básničky, rozhodl jsem se přijít se svou troškou do mlýna. Besídka byla pěkná, a tak jsem se seznámil s Fokusem. S paní Evou Lánskou jsme se dohodli, že budu přispívat svými verši

na Dny duševního zdraví, které se každoročně konají v Havlíčkově Brodě. Krom toho jsem si koupil starší počítač a začal se na něm učit, abych se posunul dále. Krátce po propuštění z psychiatrické léčebny jsem dostal plný invalidní důchod, a tak jsem pracoval na více věcech-například zařizování první výstavy lidí, kteří se léčili ze závislosti. Výstava měla úspěch o jakém se nám ani nesnilo, proto byla zopakována i ve Svitavách. Dnes již tato výstava patří ke kulturním tradicím Havlíčkova Brodu. V roce 2006 mi byl plný invalidní důchod změněn na částečný, a já si musel hledat práci. Hodně mi pomohla doktorka Javorská, takže jsem nastoupil jako pomocná administrativní síla do firmy A-B Jet v Havlíčkově Brodě. Protože nejsem člověk, který jen bere, snažím se i vrátit. Proto jsem pro Fokus udělal prezentaci, a když mi Danka navrhla, jestli bych nechtěl učit klienty na počítači, souhlasil jsem. Tak jsem se stal dobrovolníkem Fokusu, krom toho jsem pomáhal i v domově pro seniory v Reynkově ulici. Mé fotky se zdejšími klientům velmi líbily, a tak jsem jim je ponechal. Jen ať udělají radost potřebným. Se svými prvními klienty jsem v kontaktu stále, a počítač ovládají dobře; jedna klientka byla dokonce na svém pracovišti nadprůměrná. Mimo to se stále vzdělávám, v květnu jsem byl na kurzu pro redaktory a styk s veřejností v Líchovech. Vybral jsem si styk s veřejností, neboť články psát umím docela dobře, proto jsem uvítal naučit se něco nového. Získal jsem zase nové zkušenosti, ale zapomněl jsem respektovat svoje tělo. To se mi nevyplatilo, musel jsem zase na psychiatrii, ale vzal jsem si ponaučení. Momentálně se učím pracovat s diářem, budu chodit do práce. Inu, budu muset nějaké aktivity zredukovat. Ale pomoc lidem, kteří ji potřebují, bude stále jednou z mých nejvyšších priorit.

pokračování na straně 9

SMYSL ŽIVOTA*dokončení ze str. 8*

Zvláště proto, že to mohu skloubit i s doléčováním a stabilizací svého zdraví. Pouze zatím omezím práci na svých povídkách pro knihu Kočky, kočičáci a jiné kočičiny.

Co říci na závěr? Jistě tím, že budeme pomáhat druhým lidem, nestanou se z nás andělé, nebo rytíři svatého grálu, ale alespoň svojí osobnost někam posuneme. Věřím tomu, že každý náš čin, ať již dobrý, nebo špatný se vrátí jako bumerang k tomu, kdo jej vyslal. Mnozí se jistě diví, že budete pomáhat, ačkoli sami budete někdy pomoc potřebovat. Ale vždyť to je smysl života, který mě naučil můj učitel Jaroslav Skála: **Někdy musí člověk brát, aby mohl později dávat.**

*Zdeněk Baloun***Stamicevy slavnosti po jedenácté****Slavnostní koncert žáků a učitelů ZUŠ J. V. Stamice**

Středa 4. dubna – Stará radnice, 18 hodin, vstupné 50 Kč.

Bohuslav Matoušek a Petr Adamec aneb Hrajeme spolu 50let

Slavnostní recitál v pátek 6. dubna – Stará radnice, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč.

Ragazze Quartet (Holandsko)

V pondělí 16. 4. – Stará radnice, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč.

Hilaris ensemble (mariánská hudba italských a anglických skladatelů); v úterý 24. dubna – klášterní kostel, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč.**Bardolino** (spojení klasické a lidové hudby)

V pondělí 7. 5. – Stará radnice, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč.

Swiss piano trio (Švýcarsko)

Středa 16. května – Stará radnice, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč.

SPS Jasoň

Neděle 20. 5. – klášterní kostel, 19 hodin, vstupné 100/50 Kč

Závěrečný koncert Jana Brožková a Bohuslav Matoušek

V pátek 25. 5. – klášterní kostel, 19 hodin, vstupné 150/80 Kč.

Proč měl předposlední rakouský císař přezdívku Starej Procházka

Předposlední rakouský císař František Josef I. vládl neuvěřitelných 68 let (1848-1916). Díky svému věku, pracovitosti a hlavně oficiální propagandě, která ho líčila jako staříčkého, dobrotivého mocnáře, těšil se sympatiím značné části veřejnosti, ale na druhé straně byl často kritizován za svou zkostnatělost, stereotypnost a neochotu

přijímat cokoli nového. Češi mu měli za zlé, že sice vyšel vstříc (i když nerad a pouze pod tlakem okolností) politickým požadavkům Maďarů a přistoupil na takzvané rakousko-uherské vyrovnání, kterým se rakouské císařství změnilo v unii dvou v podstatě rovnoprávných státních celků (Rakousko-Uhersko), ale podobné politické požadavky Čechů odmítl. Jako každý významný politik i on se stal terčem různých vtípků a dostalo se mu i různých přezdívek. V českých zemích byla jeho nejčastější přezdívka **Starej Procházka**. Jak k tomu došlo?

Při jedné jeho oficiální návštěvě

Prahy byla součástí císařova programu i prohlídka Karlova mostu. Druhý den přinesly noviny zprávu s titulkem Procházka na Karlově mostě a následovalo líčení, jak si starý monarcha prohlížel tuto známou pražskou památku. To byl ovšem podnět pro lidové šprýmaře, o které v českých zemích nebyla nikdy nouze, aby obecné podstatné jméno označující císařovu činnost změnili na jeho přezdívku. A tak se vyprávělo, že Starej Procházka se procházel na Karlově mostě. Tato přezdívka se pak používala i při jiných příležitostech.

*Jaroslav Vaněk***Zamyšlení****Které náboženství je ze všech nejlepší?**

Vyšší moc se odmlčela pohlédla mi do očí a usmála se...

To mě překvapilo, neboť jsem si byl vědom jízlivosti v mé otázce.

Odpověděla: "Nejlepší náboženství je to, které tě přivede co nejbližší k Bohu. Takové, co z tebe udělá lepšího člověka."

Abych překonal rozpaky z tak moudré odpovědi, zepřítal jsem se:

"A co mě udělá lepším?"

Odpověděla:

"Cokoli, co tě udělá více

- soucitným,

- citlivým,

- objektivním,

- milujícím,

- lidským,

- odpovědným,

- etickým.

Náboženství, které tohle dokáže, je pro tebe tím nejlepším."

Zdeněk Baloun

Křížovka

Správnou tajenku odevzdejte na recepci DS Reynkova do 30. dubna, tři vylosování získají hodnotné ceny.

Sponzorem časopisu
je firma

POMŮCKA: AAM, ARUBA, LOTI	PROVÉST ORBU	1. DÍL TAJENKY	HÁJ	SNAD (knižně)	KMITÁNÍ	SVOBODNÝ SLECHTICKÝ STATEK	PODVĚST MANŽELA	ČESKÝ PŘÁVNÍK (Emil)	ZVRATNÉ ZÁJIMENO	NÁPORY		
POCIT NENAPLNĚ- NÝCH NADĚJÍ												
OPAK ADRESÁTA											SPZ OKRESU ROKYCANÝ	ČASTO NEMLUVÍCI PRAVDU
KOČKOVITÁ SELMA				PŘÍCHOZÍ PARK				KARIBSKÝ OSTROV SLŮVKO POCHOPENÍ			2. DÍL TAJENKY	ROD TRO- PICKÝCH MRAVENCŮ
INICIÁLY GRAFIKA BORNA			ZMĚKČO- VADLO VODY PLÁŠTĚNKA				POMOCNÍK PŘI MŠI JEDNO- BAREVNÝ					
DŮVĚRNĚ OSLOVOVAT						ÚKAZY NA OBLOZE STUPEŇ (slangově)					VELKÝ DOUŠEK KRÁL A SVRSEK	
SLADIDLO POBÍDKA TAŽNÉMU ZVÍŘETI					ŽENSKÉ JMÉNO DRUH SVÍDY				ZBABĚLEC TŘETÝ			
HOUPAVÝ POHYB				ROZDRČENÉ HMOTY SOUČÁST SVÍČKY				ODMĚNY ÚD				ČAJOVNÍK (botanický)
INICIÁLY PĚVCE ŽIDKA			STARÁ VĚC (expresivně) INDO- SAMENT				NEVYLÉZAT CHOROBNÁ VYCHLÚPENÍ					
ČLENSKÝ STÁT USA											POVZDECH FRAN- COUZSKÝ PROZAİK	
ZNAČKA ČOKOLÁDY						VYRYTÉ ČÁRY ČESKÝ ZPĚ- VÁK (Karel)				JE MOŽNO ŽENSKÉ JMÉNO		
PORUB STŘEDO- VĚKÝ ZBROJNOŠ					ZVOLÁNÍ ROHAČKY				ITALSKÁ DÁMA CHÓVA			
PÁDOVÁ OTÁZKA				STARÉ DÉL- KOVÉ MIRY NA- MODRALÁ				TLUČENÁ JEMNÉ NÁDECHY				CHOROBNÉ KRIVÁČENÍ Z TELNÍCH DUTIN
CHEMICKÁ ZNAČKA NIKLU			VELKÉ MÍSTNOSTI PROJEV HOŘENÍ				VZOREK NA TKANINĚ VÝSMĚCH					
SKALKY						SENOSEČ ŽELÍZKA NA KADERENÍ VLASŮ					EVROPAN MUŽSKÉ JMÉNO	
PRACOVITĚ						SVATEBNÍ KVĚTINA CESTOVNÍ PRŮKAZ				ŘÍMSKÝCH 1055 PŘEDLOŽKA		
ZNAČKA ATMOSFÉRY	CITOSLOVCE ZVNUŤI VELKÝ PAPOUSEK				SLEPICE (expresivně) CITOSLOVCE RYTMU				ČÍSELNÁ LOTÉRIE SAZKY NÁROD			
HOLANDSKÁ DULÁ MIRA				STÁT V AFRICE MPZ SLOVENSKA				CESTOVAT LETADLEM INICIÁLY ROSIČKÉHO				
3. DÍL TAJENKY											LENNONOVA MANŽELKA (Yoko)	
RUMCAJ- SOVA ŽENA						36 PALCŮ					PODĚ- KOVÁNÍ	

Redakce: Věra Niklová, Irena Trnková, Jaroslav Vaněk, Zdena Lehmannová, Zdeněk Baloun

Redakční rada: Ondřej Rázl, Magdaléna Kufrová, Petra Plodíková

Kontakt a náměty: ondrej@razl.cz, 608 646 658.

Za případné chyby v textu se omlouváme.

Uzávěrka příštího čísla 15. června 2012.